

Sygn. akt III Cz 1426/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie :

Przewodniczący-Sędzia SO Krystyna Wiśniewska-Drobny

Sędziowie SO Andrzej Dyrda (spr.)

SO Anna Hajda

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 listopada 2015 r.

sprawy z powództwa R. D. (D.)

przeciwko O. D. i M. D. (D.)

o obniżenie alimentów

na skutek zażalenia powoda

na rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego zawarte w punkcie 3 wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 11 sierpnia 2015 r., sygn. akt IV RC 1107/14

postanawia :

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rybniku rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 3 zasądził od powoda na rzecz pozwanych 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu Sąd uznając stronę powodową za przegrywającą, zastosował art. 98 k.p.c., nakładając na stronę przegrywającą sprawę obowiązek zwrócenia przeciwnikowi kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Zażalenie na to postanowienie wniósł powód zarzucając niezastosowanie art. 102 k.p.c., a w efekcie obciążenie go obowiązkiem zwrotu dla pozwanej kosztów procesu, tj. kosztów zastępstwa procesowego.

Na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez jego uchylenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do regulacji prawnej z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Prawidłowe zastosowanie tej regulacji prawnej sprowadza się zatem do ustalenia strony wygrywającej i przegrywającej, na którą zostanie nałożony obowiązek.

Art. 102 k.p.c. stanowi natomiast, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Wskazana regulacja prawna, jako przepis szczególnie do wskazanego powyżej art. 98 k.p.c., winna być stosowana w wyjątkowych sytuacjach, na co

zresztą wskazuje redakcja art. 102 k.p.c. Ocena, czy takie przesłanki wystąpiły powinna być zawsze dokonywana w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73).

W doktrynie i orzecznictwie, jako okoliczność uzasadniająca zastosowanie art. 102 k.p.c., wskazuje się związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Niemniej jednak, trudna sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi samodzielnej podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c.- od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 sierpnia 2012r., I ACa 316/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 sierpnia 2012r., I ACz 1178/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2012r., I ACz 961/12). Ocena tych okoliczności następuje z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego.

Nadto, należy zwrócić uwagę, że przepis ten powinien być stosowany w sytuacjach wyjątkowych, a jego zastosowanie winno być ograniczone jedynie do przypadków, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej pełnymi kosztami procesu przeciwnika byłoby oczywiście niezgodne z zasadami słuszności (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2010 r. I CZ 120/10).

W niniejszym przypadku takie okoliczności nie zachodziły.

Powód, pozwem wniesionym 19 grudnia 2014r. domagał się obniżenia alimentów. Powództwo zostało oddalone w całości wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2015r. Jako okoliczności przemawiające za zastosowaniem art. 102 k.p.c. w niniejszej sprawie, powód wskazał przede wszystkim przeświadczenie o zasadności wytoczeniu powództwa, jak również swoją sytuację finansową, w szczególności zadłużenie względem ZUS, banku (banków) jak również zadłużenie względem Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 38.000 zł. Nadto, powód podniósł, że stopień „skomplikowania” sprawy nie uzasadniał skorzystania przez stronę pozwaną z usług pełnomocnika.

Powyższe okoliczności nie mogły przemawiać za koniecznością zastosowania art. 102 k.p.c. Pomimo, iż przedmiot sprawy i ustalony stan faktyczny nie odbiega od typowych spraw tego rodzaju, to jednak, żaden przepis kodeksu postępowania cywilnego nie uzależnia podjęcie obrony z ustanowieniem profesjonalnego pełnomocnika tylko w sytuacjach skomplikowana stanu faktycznego. Decyzja taka jest zawsze autonomiczna co do każdej strony procesu, a uwzględniając treść art. 98 k.p.c., w szczególności § 3 tego przepisu, uznać należy, że udzielenie pełnomocnictwa adwokatowi lub radcy prawnego, stanowi wyraz wyłącznie należytej dbałości o skuteczne podjęcie obrony procesowej, jak również nie wykracza poza niezbędne koszty celowej obrony. Podnoszony zatem przez powoda argument o niecelowości takiego zabiegu po stronie powodowej, należało uznać za chybiony.

Także subiektywne przeświadczenie o zasadności swojego roszczenia, nie mogło stanowić przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c., gdyż wobec obowiązków dowodowych wynikających z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., strona wytaczająca powództwo musi zawsze liczyć się z niekorzystnym rozstrzygnięciem w przedmiocie zgłoszonego żądania.

Uznając zatem, że wskazane powyżej okoliczności nie mogły stanowić przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c. w przedmiocie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego, wyłącznie uwzględnienie złej sytuacji powoda, która w znacznej mierze stanowi pochodną niewykonania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego, w świetle tego co wskazano powyżej, nie mogło świadczyć o wadliwości zaskarżonego orzeczenia.

Z tych względów, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji, po myśli art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

SSO Anna Hajda SSO Krystyna Wiśniewska - Drobny SSO Andrzej Dyrda